

KS. WIKTOR SKWORC

KALENDARIUM PRZYGOTOWAŃ DO WIZYTY OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II W KATOWICACH

Przystępując do przedstawienia kalendarium przygotowań duszpastersko-organizacyjnych do wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Katowicach, która miała miejsce w dniu 20 VI 1983 r., nie wolno pominąć starań o włączenie sanktuarium maryjnego w Piekarach Śląskich do programu pierwszej wizyty Ojca Świętego w r. 1979. Jednym z głównych motywów tych starań był fakt, że Ojciec Święty Jan Paweł II jako metropolita krakowski przez kilkanaście lat uczestniczył w majowej pielgrzymce mężów i młodzieńców, przede wszystkim robotników, do Matki Boskiej Piekarskiej. Było to aktywne pielgrzymowanie, gdyż ks. kard. Karol Wojtyła od 1966 do 1978 r. przybywał do Piekar Śląskich ze Słowem Bożym, wygłaszanym do setek tysięcy zgromadzonych robotników.

Po wyborze ks. kardynała K. Wojtyły na stolicę Piotrową, wtedy, kiedy stało się pewne jego przybycie do Polski w r. 1979, coraz częściej i natarczywiej rozlegały się w diecezji katowickiej głosy, aby zaprosić go teraz, jako Głowę Kościoła, na piekarskie wzgórze. Niestety, mimo zabiegów ks. bpa H. Bednorza, ordynariusza katowickiego, Piekary nie zostały włączone do programu pierwszej pielgrzymki Ojca Świętego do Ojczyzny. Nie pomogły starania strony kościelnej u władz ani nawet odręczny list biskupa katowickiego do ówczesnego I sekretarza KC PZPR, E. Gierka, byłego, długoletniego przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach.

Stanowisko Ojca Świętego w tej kwestii było oczywiste. Pragnął przybyć do Piekar Śląskich i pozostawił Episkopatowi Polski szczegółowe uzgadnianie programu. Niestety, mimo podnoszenia przez stronę kościelną racji przybycia Ojca Świętego do Piekar Śląskich, leżących w przemysłowym sercu Polski, władze nie wyraziły zgody na włączenie do programu wizyty Ojca Świętego Piekar Śląskich. Wydaje się, że wiązało się to z faktem, iż w Katowicach rozpoczęto, posługując się „inicjatywą obywatelską”, kampanię protestacyjną przeciwko wizycie Ojca Świętego na Śląsku.

Odpowiedzią Kościoła na tę bezprecedensową kampanię było zaproszenie przez Jana Pawła II wiernych z Górnego Śląska i Zagłębia do Częstochowy, na spotkanie w dniu 6 VI 1979 r. „O godzinie 17.00 rozpoczyna się przed klasztorem Msza św. dla pielgrzymów z Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Napływa tyle ludzi, że nie może ich pomieścić nie tylko już sam rozległy plac u stóp Jasnej Góry, ale i pobliskie aleje, parki i ulice. Głośniki pozwalają wielu ludziom słuchać tego, co dzieje się przed klasztorem, nawet na ulicach Waszyn-gtona i Pułaskiego”¹. W tym zwięzłym opisie zawiera się autentyczne dążenie mieszkańców Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego do spotkania z Ojcem Świętym. Jest to zarazem najlepsza odpowiedź na wszystkie pisma i telegramy

¹ Życie i Myśl (1979), nr 9-10, 123.

protestacyjne. Według opinii OO. Paulinów zgromadzenie pielgrzymów było wtedy największe. Podawano szacunkowo, że w spotkaniu uczestniczyło blisko 600 tys. wiernych, którzy przybyli do Częstochowy na zaproszenie Ojca Świętego, skoro nie było im wolno podejmować Papieża u siebie w Piekarach Śląskich.

W wygłoszonej homilii Ojciec Święty Jan Paweł II nawiązał do swego pielgrzymowania do Matki Boskiej Piekarskiej, mówiąc: „Mówię to poprzez Serce Tej Matki, która jeszcze bliżej Waszych domów, Waszych kopalń, Waszych miast i wsi obrała sobie miejsce w Piekarach. I stworzyła tam swoje duchowe, macierzyńskie Maryjne Zagłębie, Zagłębie ludzkich dusz i serc, które musi odpowiadać Zagłębiu i Śląskowi fabryk, kopalń i hut — Zagłębie Maryjne, Piekarskie, Zagłębie Ludzkich Serc! I nie myślcie sobie, że ja się z tego wzgórze piekarskiego tak łatwo wyprowadzę. Nie myślcie. To już jest za mocne przyzwyczajenie. Za silny nawyk. A nawet nie wiem, dlaczego miałbym się z tego nawyku wyzwać i leczyć!”² Następnie Ojciec Święty przekazał na ręce ordynariusza katowickiego dary dla sanktuarium piekarskiego: świecę paschalną i stulę papieską, w której Papież w Częstochowie przemawiał. Po przyjęciu stulę papieskiej, ks. bp dr H. Bednorz nachylił się do mikrofonu i dodał: „Włożymy ją Waszej Świątobliwości, kiedy przybędzie do Piekar Śląskich”. Słowa biskupa katowickiego wywołały huraganowe oklaski wszystkich zgromadzonych. Stały się one zapowiedzią, że kiedy będzie aktualna druga pielgrzymka Ojca Świętego do kraju ojczystego, wtedy na nowo odżyje kwestia jego wizyty w Piekarach Śl. Było to tym bardziej oczywiste, że Ojciec Święty pomny na swoje słowa: „I nie myślcie sobie, że ja się z tego szczytu piekarskiego tak łatwo wyprowadzę”, wypowiedziane w czasie pamiętnego spotkania w dniu 6 VI 1979 r. w Częstochowie, kierował w latach 1980-1983 do pielgrzymów gromadzących się na tradycyjnych pielgrzymkach stanowych w ostatnią niedzielę maja, swoje orędzie.

W marcu 1983 r. stała się aktualna druga pielgrzymka Ojca Świętego do ojczyzny. Dnia 24 III 1983 r. środki przekazu podały komunikat, w którym między innymi pisano, że Ojciec Święty został zaproszony do odwiedzenia Polski przez najwyższe władze PRL w porozumieniu z Episkopatem Polski. „Uwzględniając sugestie wyrażone wcześniej przez Jana Pawła II, termin wizyty ustalono na 16-22 VI 1983 r. Dostojny Gość odwiedzi: Warszawę, Teresin (Niepokalanów), Częstochowę (Jasną Górę), Poznań, Wrocław, Górę Św. Anny, Piekary Śląskie, Kraków”³.

Po ogłoszeniu komunikatu było już pewne, że Ojciec Święty przybędzie na Śląsk. Kiedy strona kościelna rozpoczęła pierwsze przygotowania do przyjęcia Ojca Świętego w Piekarach Śląskich, okazało się, że piekarskie wzgórze jest zbyt małe, aby pomieścić wszystkich pragnących spotkania z Papieżem. Okazało się też, że teren na wzgórzu piekarskim otoczony zewsząd zabudowaniami i porośnięty drzewami, nie odpowiada wymogom bezpieczeństwa. W tej sytuacji strona kościelna zaczęła rozważać możliwość zorganizowania spotkania z Ojcem Świętym poza Piekarami, podobnie jak to uczyniono w czasie pierwszej pielgrzymki w 1979 r., kiedy Ojciec Święty spotkał się z Matką Boską Ludźmierską i mieszkańcami Podhala na lotnisku w Nowym Targu. Rozważono dwie możliwości lokalizacji spotkania: tzw. Wzgórze Zwycięstwa w Piekarach Śląs-

² Życie i Myśl (1979), nr 9-10, 127.

³ Dziennik Zachodni z 24 III 1983 r. nr 59 (11) 863.

kich lub też nieużywane lotnisko Muchowiec w Katowicach. Po wizji lokalnej na lotnisku Muchowiec strona kościelna uznała, że będzie to najbardziej właściwe miejsce spotkania Ojca Św. z pielgrzymami ze Śląska i Zagłębia w obliczu Matki Boskiej Piekarskiej, którą w styczniu 1983 r. dekretem Kongregacji Sakramentów i Kultu Bożego, Ojciec Święty Jan Paweł II zezwolił nazwać „Matką Sprawiedliwości i Miłości Społecznej”⁴.

Władze wojewódzkie, a potem centralne, wyraziły zgodę na zmianę lokalizacji wizyty Ojca Świętego na Śląsku i od tego momentu rozpoczęły się w Diecezji Katowickiej przygotowania do wizyty Jana Pawła II na śląskiej ziemi. Niniejsze kalendarium przygotowań nie jest bynajmniej kompletne. Może być uzupełnione o wiele szczegółów, które wobec spraw ważniejszych lub nagłych mogły ująć uwagę nawet skrupulatnego kronikarza. Kalendarium obejmuje okres od dnia 1 IV 1983 r., kiedy rozpoczęto właściwe przygotowania, aż do dnia 20 VI 1983 r., kiedy doszło do wizyty Papieża na lotnisku w Katowicach. W kalendarium odnotowano w porządku chronologicznym przygotowania duszpastersko-organizacyjno-techniczne do przyjęcia Jana Pawła II w Katowicach-Muchowcu.

1 kwiecień (Wielki Piątek)

W piątek dnia 1 IV 1983 r. odbyła się w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach rozmowa między Biskupem katowickim, dr H. Bednorzem, a Wojewodą Katowickim, gen. dyw. pilotem R. Paszkowskim. W rozmowie uczestniczyli także księża: B. Woźnica i W. Skworec. Rozmowa trwała blisko półtorej godziny, a głównym jej tematem była sprawa wizyty Ojca Św. na Śląsku. W protokole⁵ rozmowy sporządzonym przez stronę kościelną, zapisano m.in. następujące kwestie przedstawione Wojewodzie Katowickiemu przez Biskupa Ordynariusza:

- a) „możliwość urządzenia spotkania ludzi pracy z Ojcem Świętym na prawie nie używanym lotnisku w Katowicach-Muchowcu”,
- b) „umożliwienie robotnikom na Śląsku odpracowania poniedziałku (20 VI) w sobotę poprzedzającą i ogłoszenie dnia wizyty dniem wolnym od pracy”,
- c) „ogłoszenie, dla dzieci dnia wolnego od nauki”,
- d) „uruchomienie dodatkowych pociągów i udostępnienie autobusów zakładowych na przewiezienie pielgrzymów na miejsce spotkania”.

Podczas rozmowy problematyczna była jeszcze kwestia wizyty Ojca Świętego w katedrze Chrystusa Króla w Katowicach. Wojewoda Katowicki wysuwał względy bezpieczeństwa Ojca Św. jako przemawiające za zaniechaniem tej wizyty. W czasie spotkania ustalono powołanie na szczeblu wojewódzkim grupy roboczej kościelno-państwowej, której zadaniem byłoby koordynowanie wszystkich przygotowań do wizyty.

⁴ Wiadomości Diecezjalne Katowickie (1984), nr 1, 4.

⁵ AKD — VAX — 670/83.

13 kwiecień

Tego dnia biskup ordynariusz dr H. Bednorz powołał dekretem diecezjalny Zespół d/s Duszpasterskiego i Organizacyjnego przygotowania wizyty Ojca Świętego Jan Pawła II w Diecezji Katowickiej⁶.

W tym samym dniu bp H. Bednorz skierował pismo do Wojewody Katowickiego, w którym poinformował go o powołaniu zespołu księży mających za zadanie reprezentować diecezję katowicką na szczepie wojewódzkim. W piśmie tym znalazła się też wiadomość, że władze państwowe zatwierdziły lotnisko w Katowicach-Muchowcu jako miejsce spotkania Ojca Świętego Jana Pawła II z robotnikami Śląska⁷.

15 kwiecień

Powoli ruszyły przygotowania do godnego przyjęcia Ojca Świętego w diecezji katowickiej. Jest już tradycją, że każda pielgrzymka mężczyzn odbywająca się w ostatnią niedzielę maja i każde większe zamierzenie pastoralne jest poprzedzone i otoczone modlitwą. Nie inaczej było w przypadku pasterskiej wizyty Ojca Świętego na Śląsku. Ordynariusz katowicki kieruje list do przełożonych generalnych i prowincjalnych żeńskich zgromadzeń zakonnych z terenu diecezji, w którym znalazły się między innymi następujące słowa: „Zwracam się tym razem z prośbą o modlitwę całego Waszego Zgromadzenia w szczególnej intencji, związanej z przygotowaniem diecezji na przyjazd Ojca Świętego Jana Pawła II na Górny Śląsk (...) Proszę zachęcić wszystkie Siostry, aby w tych intencjach ofiarowały swoje modlitwy, a także umartwienia i cierpienia”⁸. Już w tym liście znalazło się pierwsze zaproszenie wszystkich Sióstr na spotkanie z Papieżem.

Mimo że od czasu ogłoszenia ramowego programu wizyty Ojca Świętego w ojczyźnie, w którym zaznaczono jego wizyty w katedrach miast biskupich, minęło sporo dni, to jednak sprawa wizyty Papieża w katedrze katowickiej pozostawała nadal kwestią otwartą.

W związku z tym Biskup katowicki zwrócił się listem do Sekretarza Episkopatu Polski, ks. abpa B. Dąbrowskiego, formułując uzasadnienie duszpasterskie przedłożonego planu. „W katedrze, która od miejsca spotkania wiernych z Ojcem Świętym — lotniska w Katowicach-Muchowcu — oddalona jest o 2,5 km, chcielibyśmy zgromadzić inwalidów pracy, zwłaszcza górniczej. Ludzie ci, ze względu na swoje inwalidztwo nie mogą przybyć na lotnisko (...) i spotkanie z Ojcem Świętym w katedrze będzie dla nich praktycznie jedyną możliwością osobistego przeżycia papieskiej pielgrzymki. Uważam, że ludzie ci zasłużyli sobie na takie wyróżnienie.”⁹.

W tym samym dniu wydano także pismo do Śląskiej DOKP o skierowanie w dniu 20 VI 1983 r. dodatkowych pociągów na linie dojazdowe do Katowic¹⁰.

⁶ AKD — VD II — 664/83.

⁷ AKD — VD II — 663/83.

⁸ AKD — VD II — 666/83.

⁹ AKD — VD II — 666/83.

¹⁰ AKD — VD II — 665/83.

21 kwiecień

W Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach odbyło się spotkanie Wojewody Katowickiego, gen. R. Paszkowskiego z biskupem ordynariuszem diecezji katowickiej, dr. H. Bednorzem. W czasie spotkania omawiano ponownie sprawę wizyty papieskiej w Katowicach-Muchowcu. Biskup Ordynariusz poinformował Wojewodę Katowickiego, że odbędzie się tradycyjna pielgrzymka mężczyzn do Piekar Śląskich w ostatnią niedzielę maja, jako element przygotowania i uproszenia łask dla wizyty papieskiej na Śląsku.

27 kwietnia

Kolejne spotkanie Wojewody Katowickiego z Biskupem Katowickim. W spotkaniu uczestniczyli także przedstawiciele urzędów państwowych, którzy mieli włączyć się w przygotowania papieskiej wizyty. Byli więc obecni przedstawiciele Urzędu Wojewódzkiego i Miejskiego oraz KW MO w Katowicach. Biskupowi towarzyszyli księża: R. Brom, referent finansowy Kurii Diecezjalnej, i ks. J. Drob, sekretarz.

W czasie dyskusji ustalono wstępnie powołanie pięciu komisji państwowo-kościelnych, które współdziałając, miały na terenie województwa katowickiego przygotować papieską wizytę.

Do Warszawy na drugie spotkanie przewodniczących komitetów diecezjalnych, przygotowujących drugą pielgrzymkę Ojca Świętego do Ojczyzny, udali się ks. B. Woźnica, dyrektor Wydziału Duszpasterskiego, i ks. W. Skworc, kanclerz Kurii Diecezjalnej.

28 kwiecień

Odbyło się w Kurii Diecezjalnej (Sala Kapitulna) o godz. 16.00 posiedzenie Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej. Trwało nieco ponad trzy godziny. Zgromadzeni kapłani, świeccy i siostry zakonne wysunęli szereg inicjatyw duszpasterskich, służących właściwemu, religijnemu przygotowaniu diecezjan katowickich do historycznej wizyty Namiestnika Chrystusowego na Śląsku.

Z okazji zbliżającego się święta św. Floriana, ks. bp H. Bednorz wystosował odezwę do wszystkich hutników i strażaków. W odezwie znalazły się słowa zachęty do modlitwy „za Ojca Świętego Jana Pawła II o szczęśliwy przyjazd i pobyt w naszej Ojczyźnie i na Śląsku”¹¹.

Diecezjalny duszpasterz ministrantów otrzymał list datowany 28 IV 1983 r., w którym akceptowano jego propozycję, aby w dniu 20 VI 1983 r. urządzać pielgrzymkę ministrantów do Katowic. Mieli oni w strojach liturgicznych wziąć udział w spotkaniu z Papieżem¹².

W tym dniu rozprowadzono w diecezji odezwę Biskupa Ordynariusza do wiernych w sprawie kolekty na pokrycie kosztów związanych z przygotowa-

¹¹ AKD — VA I — 5410/83.

¹² AKD — VJ — 1927/83.

niem wizyty Ojca Świętego. Odezwa zawierała także pierwsze zaproszenie diecezjan na spotkanie z Ojcem Świętym oraz informację, że w czasie spotkania na lotnisku nie będą zbierane żadne ofiary¹³.

29 kwiecień

Wykonując ustalenia na szczepku Wojewoda — Biskup Katowicki z dnia 1 kwietnia i 27 kwietnia, powołano 5 komisji roboczych (diecezjalno-wojewódzkich), które miały w szczególności przygotować wizytę Ojca Świętego w Katowicach. Nazwy komisji przyjęto z propozycji przedstawionej w Urzędzie Wojewódzkim. Od tego dnia działały więc następujące komisje: techniczno-organizacyjna, bezpieczeństwa, służby zdrowia, zaopatrzenia i komunikacji¹⁴. W tym dniu otrzymano odręczny list ks. abpa B. Dąbrowskiego, który poinformował, że: „udało się włączyć do programu nawiedzenia Katowic przez Ojca Św. Jana Pawła II także wizytę w katedrze biskupiej”¹⁵.

Wizyta Ojca Św. i szereg przygotowań do niej spowodowała spontaniczne inicjatywy wiernych, którzy pragnęli przyczynić się do jak najgodniejszego przyjęcia Ojca Św. w Katowicach. I tak na przykład zgłosili się do pomocy ratownicy drogowi Automobilklubu Śląskiego.

3 maj

Spotkanie na lotnisku Muchowiec przedstawicieli Urzędu Miejskiego i Kurii Diecezjalnej. Wspólnie rozpatrzono propozycję umieszczenia ołtarza papieskiego na tle kominów i szybów kopalni „Murcki”, a sektorów równoległe do pasa startowego lotniska „Muchowiec”. Wobec tego, że w tej sytuacji za ołtarzem papieskim byłby zagajnik, czynniki odpowiedzialne za bezpieczeństwo papieża zgłosiły sprzeciw i spowodowały, że zaczęto szukać innego ułożenia sektorów i ołtarza.

4 maj

W tym dniu Biskup Ordynariusz powołał Diecezjalny Komitet d/s Duszpasterskiego i Organizacyjnego przygotowania „historycznej pielgrzymki papieskiej na Śląsku”¹⁶. W skład Komitetu weszło 17 kapłanów, którzy działali w 6 komisjach: duszpastersko-liturgicznej, organizacyjno-technicznej, bezpieczeństwa, służby zdrowia, zaopatrzenia, komunikacji. Nazwy pięciu komisji przyjęto zgodnie z nomenklaturą komisji Urzędu Wojewódzkiego. Praca w/w Komisji była koordynowana przez Biskupa Ordynariusza oraz powołany przez niego zespół.

¹³ AKD — VA I — 5410/83.

¹⁴ AKD — VD II — 672/83.

¹⁵ AKD — teczka I VD II.

¹⁶ AKD — VD II — 675/83.

5 maj

Komisja Liturgiczna otrzymała zlecenie opracowania projektu nabożeństwa papieskiego na lotnisku w Katowicach-Muchowcu.

W tym dniu odbyła się także konferencja rejonowa duchowieństwa, poświęcona w większej części przygotowaniom do wizyty papieskiej w Katowicach.

Pierwsze spotkanie Komisji d/s Bezpieczeństwa. Po wysłuchaniu warunków ustalonych przez władze, strona kościelna po pół godzinie obrad opuściła gmach KW MO bez ustalenia terminu następnego spotkania. Postulaty wysunięte przez przedstawicieli KW MO przekazano następnie do wiadomości O. Tucci, który był odpowiedzialny za bezpieczeństwo Ojca Św. ze strony watykańskiej.

7 maj

Od kilkunastu lat Piekary Śl., śląskie sanktuarium Maryjne, stawało się coraz bardziej ośrodkiem kultu maryjnego dla robotniczych regionów południowej Polski. Przybywały do Piekar, szczególnie w majową pielgrzymkę mężczyzn i młodzieńców, grupy robotników z innych ośrodków przemysłowych Polski. Byli obecni przedstawiciele stoczniovców ze Szczecina, górników z Lubinia i nowego Zagłębia węglowego w Lubelskiem, hutników z huty „Warszawa”. Nie inaczej miało być na spotkaniu z Papieżem. Zostali nań zaproszeni przez swoich biskupów robotnicy z całego makroregionu południowej Polski, a więc z diecezji częstochowskiej, kieleckiej, krakowskiej i opolskiej. W ten więc sposób katowickie spotkanie Papieża nabierało w założeniach coraz bardziej charakteru spotkania Ojca Św. z robotnikami i ich rodzinami, ze światem pracy całej południowej Polski¹⁷.

W tym dniu odbyło się o godzinie 10.00 spotkanie przedstawicieli Kurii Diecezjalnej na czele z ks. bp. Cz. Dominem i Urzędu Miejskiego na czele z Prezydentem Miasta Katowice, Mechą, w czasie którego przyjęto wstępnie projekt zagospodarowania płyty lotniska. Uzgodniono, że ołtarz papieski zostanie ustawiony ok. 40 m od początku pasa startowego lotniska. Pas zostanie zwężony do 15 m. Kuria Diecezjalna we własnym zakresie przyjęła wykonanie przesł wolnostojących, oddzielających trasę przejazdu Ojca Św. od sektorów. Uzgodniono też, że na końcu lotniska zostaną zarezerwowane dwa sektory na wykonanie manewru zawrócenia samochodów. Mówiono też o projekcie kart wstępu na lotnisko.

Zlecenie opracowania projektu ołtarza papieskiego i zagospodarowania terenu lotniska otrzymał mgr inż. architekt Stanisław Kwaśniewicz.

W Rybniku odbyła się konferencja rejonowa duchowieństwa diecezji katowickiej jako element przygotowania do wizyty.

9 maj

Po powołaniu w dniu 4 maja członków strony kościelnej poszczególnych komisji kościelno-wojewódzkich, przystąpiono do prac, których celem było

¹⁷ AKD — VD II — 676/83.

kompleksowe uzgodnienie przygotowań do przyjęcia Ojca Świętego na Śląsku.

Dnia 9 maja przewodniczący Komisji d/s Komunikacji skierował do Wydziału Komunikacji UW pismo zawierające wstępne informacje o spodziewanych ilościach pielgrzymów z poszczególnych rejonów diecezji, którzy będą korzystali z państwowych środków lokomocji: PKS, WPK, PKP itd¹⁸.

Ta sama komisja skierowała pismo do Dyrekcji Okręgowej PKP w Katowicach, podając szacunkowe liczby pielgrzymów, którzy wg przewidywań strony kościelnej przybędą na spotkanie z Ojcem Św. korzystając z usług przewoźnych PKP¹⁹. We wstępnej fazie konsultacji z DOKP w Katowicach postulowano uruchomienie na czas wizyty Ojca Św., osobowego dworca kolejowego w Katowicach-Muchowcu, gdzie istnieje bocznicą kolejowa. W dalszej fazie odstąpiono od tego zamierzenia, gdyż odległość między stacją kolejową Katowice, a lotniskiem Muchowiec nie jest zbyt wielka.

10 maj

Drugie spotkanie robocze Komisji d/s Bezpieczeństwa (gódz. 10.00). Omawiano następujące kwestie: zapełnianie i opróżnianie lotniska; działalność i liczebność Kościelnej Służby Porządkowej; rozmieszczenie wiernych na płycie lotniska; przeniesienie Obrazu Matki Boskiej Piekarskiej w dniu 20 czerwca 1983 roku z kościoła pod wezwaniem św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach na lotnisko; scenariusz pobytu Ojca Św. na lotnisku i w katedrze Chrystusa Króla oraz system przepustkowy. Strona państwowa wyraziła się z uznaniem o kościelnym planie zapełniania oraz zaapelowała do przewodniczącego Komisji Charytatywnej Episkopatu Polski ks. bpa Czesława Domina, aby dwa tygodnie przed przybyciem Ojca Św. do Katowic nie rozładowywać i nie magazynować w pobliżu katedry darów charytatywnych nadsyłanych z Europy Zachodniej.

Natomiast w Urzędzie Miejskim w Katowicach odbyło się spotkanie wszystkich komisji kościelno-państwowych przygotowujących wizytę Ojca Św. w Katowicach. Przyjęto, że dla sektorów tzw. strefy I, będą obowiązywały karty wstępu. Strona kościelna postulowała: zniesienie ograniczeń w zakupie benzyny, by wierni mogli przybywać na spotkanie z Janem Pawłem II własnymi środkami lokomocji, zwalnianie z pracy tych, którzy chcą uczestniczyć w spotkaniu lub umożliwienie im odpracowania, by mogli w nim „legalnie uczestniczyć”.

13 maj

Biskup Ordynariusz Diecezji Katowickiej wydaje pierwszy komunikat „w sprawie przygotowań na przyjazd Ojca Św. Jana Pawła II do Katowic”²⁰. W punkcie 4 komunikatu wskazano, że bardzo ważne jest duchowe przygotowanie wszystkich na spotkanie z Ojcem Świętym, które powinno być spotkaniem o charakterze religijnym. Pierwszym elementem przygotowania powinna być

¹⁸ AKD — VD II — 677/83.

¹⁹ AKD — VD II — 678/83.

²⁰ AKD — VD II — 684/83.

modlitwa. Podano też konkretne intencje modlitewne, a wśród nich „o spokojne i niczym nie zakłócone do niej przygotowanie i taki sam jej przebieg”. Polecono, aby podane intencje zostały włączone do codziennej modlitwy wiernych oraz modlitwy rodzinnej.

Do dnia 13 V 1983 r. sprawą otwartą pozostała pielgrzymka mężczyzn i młodzieńców, która odbywała się corocznie w ostatnią niedzielę maja. W ramach przygotowań do wizyty papieskiej rozważano możliwość rezygnacji z tradycyjnej pielgrzymki piekarskiej w ostatnią niedzielę maja i skoncentrowanie się na dobrym przygotowaniu wizyty Ojca Świętego w Katowicach. Po wielu dyskusjach w Ordynariacie i Kurii Diecezjalnej oraz w czasie zebrania księży dziekanów ustalono odbycie tradycyjnej pielgrzymki męskiej w ostatnią niedzielę maja, jako jednego z elementów przygotowania do wizyty papieskiej. Zaproponowano również, aby po zakończeniu pielgrzymki w dniu 29 maja 1983 r. obraz Matki Boskiej Piekarskiej peregrynował na spotkanie z Papieżem, odwiedzając „po drodze” do Katowic, parafie dekanatu piekarskiego, chorzowskiego i katowickiego (centrum).

Razem z pierwszym komunikatem rozesłano też do parafii wykaz śpiewów łącznie z nutami, które były przewidziane do wspólnego wykonania w czasie uroczystości na lotnisku w Muchowcu.

Tego samego dnia Ordynariusz Katowicki, bp H. Bednorz, zwrócił się na piśmie do Wojewody Katowickiego o spowodowanie udostępnienia lotniska do prac przygotowawczych już od dnia 1 VI 1983 r.²¹

Kolejne spotkanie Komisji d/s Bezpieczeństwa. Omawiano sprawy związane z komunikacją, parkingami i trasami dojścia na lotnisko. Władze przygotowały 25 tys. miejsc parkingowych na obrzeżach Katowic: w okolicach Siemianowic, Mysłowic, Tych i Chorzowa (dla samochodów osobowych) oraz 1500 miejsc dla autobusów. Uzgodniono szczegóły dowozu inwalidów pracy do katedry. Ustalono też, że Komisja spotka się w najbliższą sobotę na lotnisku w celu uzgodnienia szczegółów.

Zwrócono się do strony kościelnej z prośbą, aby parafia katedralna zaapelowwała do wiernych mieszkających na trasie przejazdu Ojca Św. z lotniska do katedry, by nie przyjmowali w dniu wizyty do swoich mieszkań ludzi obcych. Poruszono też sprawę zbliżającej się pielgrzymki mężczyzn do Piekar Śl. Poinformowano stronę kościelną, że w Piekarach panuje niepokój z powodu przeniesienia spotkania z Piekar na lotnisko w Muchowcu.

Nastąpiło ustalenie składu osobowego służby liturgicznej w czasie nabożeństw papieskich w dniu 20 czerwca 1983 r. na lotnisku Muchowiec i w katedrze p.w. Chrystusa Króla w Katowicach. Służbę liturgiczną stanowiło 17 alumnów Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.

16 maj

Odbyło się spotkanie księży dziekanów. Na zakończenie zebrania przybył ppłk Cieleban z Komendy Ruchu Drogowego w Katowicach i przedstawił sprawę organizacji ruchu drogowego w dniu wizyty papieskiej, tras tranzytowych, parkingów i tras dojść pielgrzymek pieszych na miejsce spotkania z Ojcem Św. na lotnisku w Katowicach.

²¹ AKD — VD II — 684/83.

Dziekanom przekazano wiele praktycznych informacji o stanie przygotowań do wizyty Ojca Św. Zobowiązano ich także do zorganizowania w poszczególnych dekanatach Kościelnej Służby Porządkowej.

Ważnym ustaleniem tego zebrania księży dziekanów była decyzja urzędnika jak największej liczby pielgrzymek pieszych na spotkanie z Papieżem. Okazało się później, że pielgrzymki piesze zadecydowały o ilości uczestników spotkania papieskiego na lotnisku w Muchowcu. Księża dziekani wypowiedzieli się raz jeszcze za zorganizowaniem tradycyjnej pielgrzymki mężczyzn i młodzieży męskiej do Piekar Śl. w ostatnią niedzielę maja, wysuwając dwie zasadnicze racje: zachowanie tradycji oraz 300 rocznicę odsieczy wiedeńskiej.

W dniu 16 maja odbyło się także spotkanie Komisji Organizacyjno-Technicznej w UM w Katowicach. Strona państwowa przedstawiła harmonogram i kosztorys prac porządkowych, obliczonych na 100 mln złotych, które miały być wykonane przed wizytą papieską. Ważnym ustaleniem spotkania było uzgodnienie, w myśl zasad przyjętych między rządem a Sekretariatem Episkopatu Polski, kosztów wizyty, jakie poniesie strona państwowa, a jakie strona kościelna — diecezja katowicka. W czasie dyskusji przyjęto przedstawiony przez ks. R. Broma kościelny plan podziału sektorów i bram wejściowych. Ponadto omawiano jeszcze następujące kwestie: oświetlenia lotniska w czasie i po zakończeniu uroczystości, nagłośnienia, ustawienia 20 wieżyczek obserwacyjnych postulowane przez stronę państwową Komisji d/s Bezpieczeństwa, „przeniesienia” lotniska, potrzebę remontu elewacji dworca lotniczego oraz inne problemy szczegółowe.

17 maj

Odbyło się spotkanie Komisji d/s Bezpieczeństwa. Między innymi omawiano i przyjęto wzory kart wstępu, kwestię parkingów i ich maksymalnego zbliżenia do miejsca spotkania z Papieżem. Przyjęto zasadę, że napełnianie parkingów rozpocznie się od najbliższych lotniska. Ustalono, że kolumny pieszych będą się poruszały prawą stroną jezdni. Powinny one być zaopatrzone w światła odblaskowe, a nie w latarki. Omawiano kolejny raz zadania Kościelnej Służby Porządkowej. Ustalono, że nie wolno jej odchodzić od zajmowanych i wyznaczonych stanowisk aż do czasu zakończenia uroczystości („Kościelna Służba Porządkowa schodzi ze swych posterunków ostatnia”). Wspomniano też o możliwości wspólnego wystąpienia przed kamerami telewizji przedstawicieli Kościoła i Milicji Obywatelskiej. Poza tym ustalono, że w tzw. „rękawach wpustowych” będą funkcjonariusze MO z detektorami, oraz że odbędą się dwa spotkania przedstawicieli MO z księżmi, zwierzchnikami Kościelnej Służby Porządkowej.

W nawiązaniu do odbytego poprzedniego dnia spotkania w UM w Katowicach, wystosowano pismo do prezydenta E. Mechy, aby wszelkie prace przygotowawcze, zlecane na koszt diecezji katowickiej, były uzgadniane i zlecane w formie pisemnej umowy przez przedstawicieli UM i płatnika, tj. Kurii Diecezjalnej w Katowicach²².

²² AKD — VD II — 687/83.

18 maj

Kuria Diecezjalna w Katowicach wystosowała pismo do prowincjała O.O. Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach, o. dra D. Szojdy, o skierowanie akolitów i diakonów Wyższego Seminarium Duchownego do rozdzielania Komunii Św. w czasie uroczystości papieskich, a pozostałych alumnów i braci do Kościelnej Służby Porządkowej²³.

Do Warszawy udali się księża B. Woźnica i W. Skworc, aby uczestniczyć w trzecim posiedzeniu przewodniczących komitetów diecezjalnych, organizujących pielgrzymkę Ojca Świętego do ojczyzny.

19 maj

Pismo Kurii Diecezjalnej w Katowicach do I Inspektoratu PZU w Katowicach o ubezpieczenie lotniska w Muchowcu wraz z terenami przyległymi, od odpowiedzialności cywilnej na okres od 9 VI do 25 VI 1983 r.²⁴

Wydanie Komunikatu nr 2 „w sprawie przygotowań na przyjazd Ojca Św. Jana Pawła II do Katowic”. Zawierał on między innymi wezwanie wiernych do przygotowania materiałów do udekorowania domów i okien, pierwszą informację o kartach wstępu na teren lotniska i podzieleniu lotniska na sektory.

Rozesłano już w tym czasie materiały na triduum przed przyjazdem Ojca Św. Jana Pawła II do ojczyzny. Zawierały one trzy konferencje o następujących tematach:

- 1) „Wierzę w jeden Kościół powszechny”
- 2) „A bramy piekielne nie zwyciężą go” (Mt 16,18)
- 3) „Biada mi, gdybym nie głosił Dobrej Nowiny”²⁵.

Materiały te opracował ks. E. Szczotok.

20 maj

Dnia 20 maja 1983 roku zebrała się Diecezjalna Komisja d/s Sztuki Sakralnej w celu omówienia projektu ołtarza papieskiego na lotnisku w Katowicach. Opracowanie projektu ołtarza zlecił Biskup Ordynariusz jednemu z najwybitniejszych architektów, autorowi projektów nowych kościołów, mgr inż. Stanisławowi Kwaśniewiczowi, który kierował pracami zespołu autorskiego. W tym dniu przedstawiono komisji opracowany projekt, który nie budził zasadniczych zastrzeżeń. Projektant przedstawił ołtarz papieski jako piramidę, na której szczycie wyrastał krzyż. Komisja Sztuki Sakralnej wysunęła kilka uwag, które zostały uwzględnione w realizacji projektu. Oto one: „Obraz Matki Boskiej Piekarskiej proponuje się umieścić w miejscu centralnym, pod zadaszeniem, na tle dolnej części krzyża”, „należy też ewentualnie przeanalizować możliwość innego usytuowania ołtarza, na poziomie najwyższym, jednak tak, by

²³ AKD — VD II — 688/83.

²⁴ AKD — VD II — 690/83.

²⁵ AKD — teczka I VD II.

nie przesłaniał tronu papieskiego”²⁶.

Z uwagi na poprzeczne załamanie terenu lotniska wskutek szkód górniczych ołtarz papieski musiano umieścić na wysokości kilkunastu metrów, aby był widoczny ze wszystkich miejsc na lotnisku.

21 maj

Spotkanie w UM o godz. 8.00. Stronie kościelnej przewodniczył ks. bp Cz. Domin, stronie wojewódzkiej prezydent E. Mecha. W tym dniu przewodniczący poszczególnych komisji relacjonowali stan prac. Inż. Gawroński z Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów (MZUiM) mówił o zaawansowaniu prac porządkowych; inż. Preis o przygotowaniach, jakie podjęła energetyka; inż. Kita o pracach Urzędu Telekomunikacyjnego, a doktor Kowolik z ZOZ o przygotowaniach służby zdrowia.

W tym dniu Zespół d/s Bezpieczeństwa zatwierdził projekt ołtarza.

23 maj

Kuria Diecezjalna wystosowała pismo do Katowickiego Przedsiębiorstwa Przemysłu Drzewnego w Katowicach o sprzedaż różnych asortymentów drewna, krawędziaków i tarcicy, które były przeznaczone na budowę ołtarza, trybun dla radia i telewizji oraz chórów i orkiestry.

W tym samym dniu wystosowano pismo do Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów w Katowicach z prośbą o sprzedaż 4000 sztuk elektrod potrzebnych do wykonania zabezpieczeń sektorów na pasie startowym. Pismo zawierało też zamówienie 200 litrów farby ftalowej, białej przeznaczonej na pomalowanie zabezpieczeń i 1500 litrów farby emulsyjnej.

Do tego samego przedsiębiorstwa zwrócono się także o sprzedaż 30 ton rur o przekroju 50 mm, które były potrzebne na wykonanie zabezpieczeń sektorów. Zgodnie z ustaleniami Komisji Techniczno-Organizacyjnej, zabezpieczenie to wykonała Kuria Diecezjalna we własnym zakresie.

Wysłano pismo do Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych w Katowicach, prosząc o sprzedaż 450 żerdzi średnicy do 12 cm o długości 10 m każda.

24 maj

Zbliżał się termin wizyty, mnożyły się problemy i konkretyzowały działania. Okręgowe Warsztaty Poczty i Telekomunikacji w Katowicach otrzymują zlecenie Kurii Diecezjalnej na wykonanie nagłośnienia płyty lotniska. Pismo zawierało także zlecenia zainstalowania odpowiedniej ilości mikrofonów przy lądowisku helikopterów, przy ołtarzu, przy tronie papieskim, ambonkach dla komentatorów oraz przy podium dla chórów i orkiestry.

²⁶ AKD — VD II — 694/83.

Proszono również o „zestawienie tras modulacyjnych pomiędzy w/w punktami mikrofonowymi a katedrą Chrystusa Króla”. Umożliwiło to transmisję spotkania na lotnisku do katedry, gdzie byli zgromadzeni inwalidzi pracy oraz transmisję spotkania Ojca Św. z inwalidami pracy w katedrze na lotnisko.

Urząd Telekomunikacji w Katowicach otrzymał zamówienie na zainstalowanie w trybie pilnym jednego aparatu telefonicznego w zakrystii katedry oraz drugiego w zakrystii ołtarza polowego na lotnisku Muchowiec.

Hutnicze Przedsiębiorstwo Remontowe wchodzi na teren lotniska i rozpoczyna pracę przy budowie ołtarza, choć nie odbyło się jeszcze formalne przekazanie lotniska.

O godz. 11.00, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, odbywa się kolejne spotkanie Komisji d/s Bezpieczeństwa. Zaakceptowano i zezwolono na druk kart wstępu na spotkanie z Papieżem. Projekt kart wstępu opracował społecznie artysta plastyk Wiktor Ostrzołek. Karty wstępu miały być także pamiątką tego spotkania. Komisja ustaliła spotkanie robocze ks. R. Broma i płk Kudybki na lotnisku w celu omówienia różnych kwestii szczegółowych.

25 maj

Aula Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach. Odbyło się pierwsze spotkanie księży czynnych w Kościelnej Służbie Porządkowej. W efekcie spotkania odbyły się spotkania ochotniczych członków Kościelnej Służby Porządkowej w poszczególnych dekanatach.

26 maj

W tym dniu do parafii dekanatu piekarskiego, chorzowskiego, siemianowickiego i Katowice-Centrum wysłano instrukcję duszpasterską dotyczącą przeprowadzenia Nawiedzenia Obrazu Matki Boskiej Piekarskiej w parafii oraz terminarz nawiedzenia²⁷.

Wystosowano do Hutniczego Przedsiębiorstwa Remontowego w Katowicach zlecenie na wykonanie ołtarza, podium dla chórów i orkiestry oraz podium dla PR i TV.

Wydano Komunikat nr 3 „w sprawie przygotowań do wizyty Ojca Św. w Katowicach”²⁸. Komunikat informował całą diecezję o peregrynacji Obrazu NMP Piekarskiej. Podano też, że ze względów porządkowych i bezpieczeństwa płyta lotniska została podzielona na sektory. Wejście do sektorów będzie możliwe za okazaniem karty wstępu, które otrzymają parafie proporcjonalnie do liczby wiernych. Będą też sektory bez kart wstępu. W komunikacie informowano m.in. o spotkaniu Papieża z inwalidami pracy w katedrze. Dołączyła do nich następnie 100 osobowa grupa głuchoniemych. Duszpasterze zostali zobowiązani, aby do dnia 4 czerwca zgłosili w Kurii Diecezjalnej zapotrzebowanie parafii na karty wstępu dla inwalidów pracy oraz dwóch osób towarzyszących.

²⁷ AKD — VD II — 703/83.

²⁸ AKD — VD II — 706/83.

Proboszczowie byli też zobowiązani do oddania w kancelarii Kurii Diecezjalnej spisu Kościelnej Służby Porządkowej. Drugie spotkanie księży kierujących KSP odbyło się w auli WSSD dnia 3 VI 1983 r.

Komunikat zawierał też informację, aby księża, budowniczowie nowych kościołów, którzy jeszcze nie mają kamienia węgielnego, przygotowali kamienie, które zostaną poświęcone przez Ojca Św.

Postulowano zgłoszenie do dnia 4 czerwca 1983 r. sztandarów, które będą elementem dekoracyjnym, jako że do sektorów nie będzie wolno wносить sztandarów.

W gmachu Kurii Diecezjalnej odbyło się ostatnie spotkanie przygotowawcze do pielgrzymki męskiej do Piekarska Śląskiego.

27 maj

W tym dniu Kuria Diecezjalna w Katowicach wystosowała następujące pisma:

- 1) do WPHW w Katowicach o sprzedaż materiałów dekoracyjnych;
- 2) do WPHW o sprzedaż 2 tys. sztuk baterii R-20 do tub nagłaśniających;
- 3) do GUKPPiW w Katowicach o zezwolenie na druk kart wstępu na spotkanie z Ojcem Świętym, w ilości 1.400.000 egzemplarzy formatu A-6 w sześciu wersjach kolorowych;
- 4) do Wytwórni Filmów Telewizyjnych „Poltel” w Katowicach zlecenie na realizację filmu 40 minutowego na taśmie barwnej;
- 5) do Zakładu Budowlano-Remontowego „Inwestprojekt” w Katowicach o wykonanie 10 ton konstrukcji stalowej, wsporczej wg załączonej dokumentacji i montaż konstrukcji podwalinowej o wadze około 6 ton;
- 6) do Przedsiębiorstwa Montażu Urządzeń Górniczych w Katowicach zlecenie montażu stalowej konstrukcji krzyża na lotnisku w Katowicach-Muchowcu o ciężarze 4 ton i wysokości 22 m w terminie ok. 8-9 czerwca 1983 r.;
- 7) do mgra Bolesława Kubosia, ustanawiając go „doradcą prawnym Kurii Diecezjalnej w sprawach związanych z przygotowaniem pielgrzymki Ojca Św. Jana Pawła II do Polski”.

Odbyło się spotkanie Komisji d/s Bezpieczeństwa. Omawiano i ustalono rolę Kościelnej Służby Porządkowej na parkingach, trasach przejść i przejazdu oraz w katedrze i przed katedrą. Wyznaczono odpowiedzialnych za poszczególne zadania i odcinki.

29 maj

Odbyła się tradycyjna pielgrzymka robotników do Piekarska Śl., do Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej. Był to silny akcent w przygotowaniach do przyjęcia Ojca Świętego na Śląsku.

W dniu 29 V 1983 r. obraz Matki Boskiej Piekarskiej (kopia) wyruszył, niesiony na ramionach pielgrzymów do pierwszej parafii w kierunku Katowic, do Szarleja, skąd dzień po dniu, nawiedzając parafie, zbliżał się do Katowic-Mu-

chowca²⁹. Matka Boska Piekarska odwiedziła większość parafii dekanatu chorzowskiego, gdzie była godnie i serdecznie przyjmowana, przygotowując wiele serc na spotkanie z Ojcem Świętym.

Obraz Piekarski odwiedził następujące parafie: Brzozowice-Kamień, Brzeziny, Dąbrówka Wielka, Michałkowice, Siemianowice: Św. Krzyża, Św. Antoniego, Bytków, Chorzów: Św. Marii Magdaleny, Św. Józefa, Św. Barbary, Św. Floriana, Św. Jadwigi, Św. Antoniego, Świętego Ducha, Wniebowzięcia NMP, Najświętszego Serca Pana Jezusa, Katowice: Osiedle Tysiąclecia, Św. Józefa, Przemienienia Pańskiego i jako ostatnią parafię obraz nawiedził parafię św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach, skąd dnia 20 czerwca 1983 r. w południe wyruszył na lotnisko w Muchowcu.

30 maj

Spotkanie Biskupa Katowickiego z Wojewodą Katowickim w sprawie uzgodnienia wg ustaleń ogólnopolskich, odpłatności Kurii Diecezjalnej w Katowicach za wydatki związane z przygotowaniem wizyty.

Obradowała też Komisja Techniczno-Organizacyjna. Omawiano przede wszystkim problem zleceń i zamówień, które w imieniu Kurii Diecezjalnej składał Urząd Miejski. Przyjęto ponownie zasadę, że na wszelkie zlecenia musi Kuria Diecezjalna wyrazić uprzednio zgodę.

31 maj

Kuria Diecezjalna wystosowała pismo do Zakładów Graficznych, w którym zamówiła druk kart wstępu na spotkanie z Ojcem Świętym, o łącznym nakładzie 1.283.000, formatu 7,2 x 14,7 cm, w sześciu wersjach z uwzględnieniem sektorów i numeracji wg zestawienia³⁰.

Tego dnia Biskup Ordynariusz wydał odezwę do odczytania wiernym w niedzielę dnia 3 czerwca 1983 r. Odezwa rozpoczynała się od słów: „Oczekujemy” i taki nosiła tytuł. Biskup Ordynariusz pisał między innymi: „oczekując wizyty papieskiej liczymy tylko na wielkie zdobycze duchowe”³¹.

Wpływają zamówienia z przedstawicielstw dyplomatycznych na karty wstępu na spotkanie z Papieżem w Katowicach. Jako pierwsze zamówienia złożyły Ambasada i Konsulat USA.

1 czerwiec

Prośba do Wydziału Urbanistyki i Nadzoru Budowlanego UM w Katowicach o zatwierdzenie projektu ołtarza papieskiego i zezwolenie na jego budo-

²⁹ AKD — VD II — 703/83.

³⁰ AKD — VD II — 716/83.

³¹ AKD — VA I — 5416/83.

wę³². Projekt wykonał mgr inż. arch. S. Kwaśniewicz, a obliczenia statyczne inż. F. Klimek. Projekt był przedstawiony w UM w Katowicach oraz Komisji Bezpieczeństwa w dniu 27 V 1983 r. Ołtarz będzie budowało Hutnicze Przedsiębiorstwo Remontowe — Katowice oraz Przedsiębiorstwo Montażu Urządzeń Górniczych.

Czyni się dalsze starania u władz o ustalenie poniedziałku 20 VI 1983 r. jako dnia wolnego od pracy. Władze wojewódzkie nie były kompetentne w tym zakresie, wobec czego Biskup Ordynariusz zwrócił się poprzez proboszczów z listem do poszczególnych dyrektorów większych zakładów przemysłowych na Śląsku i prosił „aby robotnikom dać okazję wcześniejszego lub późniejszego odpracowania tego dnia”³³.

Pierwsza korespondencja z Prezydentem Miasta w sprawie umowy o koszty wizyty Ojca Świętego w Katowicach (w myśl uzgodnień ogólnopolskich z dnia 17 V 1983 r.)³⁴. W piśmie poruszono też kwestię budowy podestów obserwacyjnych jako niezgodnych z ustaleniami Komisji d/s Bezpieczeństwa. Strona państwowa postulowała budowę wokół lotniska tzw. wieżyczek obserwacyjnych.

W Katowicach gościł O. Tucci, odpowiedzialny za bezpieczeństwo Ojca Świętego ze strony watykańskiej. W czasie wizyty w katedrze ustalono zasady, jakie będą obowiązywały w trakcie spotkania z inwalidami pracy.

3 czerwiec

Ksiądz Biskup Ordynariusz dr H. Bednorz zwraca się w odezwie do diecezjan o ponowną ofiarę na kosztą przyjęcia Ojca Świętego Jana Pawła II w Katowicach³⁵. Kolekta miała być zebrana w niedzielę dnia 12 VI 1983 r. Ks. Biskup zaznaczył ponownie, że na lotnisku w dniu przybycia Ojca Świętego nie będzie się zbierało żadnych ofiar.

Komunikat nr 4 w „sprawie przygotowań na przyjazd Ojca Świętego Jana Pawła II do Katowic”³⁶. Komunikat zapowiadał Triduum modlitw w każdej parafii w dniach od 13-15 czerwca 1983 roku. Zachęcał do spowiedzi w parafiach i informował, że na lotnisku będzie rozdzielana Komunia św., wtedy też podano, że zapewnienie sektorów rozpocznie się w poniedziałek 20 czerwca 1983 r. od godz. 9.00 rano. Komunikat zawierał ramowy program uroczystości na lotnisku oraz powiadamiał o dodatkowych pociągach do Katowic. Uzgodniono z DOKP, że bilety można nabywać już od dnia 10 czerwca, a parafie i inne grupy zorganizowane miały możliwość nabywania biletów zbiorowych. Informowano, że na spotkanie w katedrze, oprócz inwalidów pracy dopuszczono także 100 osobową grupę głuchoniemych.

4 czerwiec

Na lotnisku zaczynają pomagać przy budowie ołtarza i stawianiu barierek wierni z dekanatów: Katowice-Centrum, Wschód i Południe.

³² AKD — VD II — 719/83.

³³ AKD — VD II — 720/83.

³⁴ AKD — VD II — 721/83.

³⁵ AKD — VD II — 723/83.

³⁶ AKD — VD II — 724/83.

6 czerwiec

Kuria Diecezjalna w Katowicach wystosowała pismo do Działu Akredytacji Centrum Prasowego w Warszawie z prośbą o akredytację dla:

- 1) ekipy filmowej (9 osób),
- 2) fotoreporterów (3 osoby)³⁷.

O godzinie 12.00 spotkanie w Urzędzie Miejskim. Obecni są obaj przewodniczący Komisji Techniczno-Organizacyjnej strony kościelnej i wojewódzkiej: bp Cz. Domin i prezydent E. Mecha. Podsumowanie dotychczasowych przygotowań i postępu prac.

7 czerwiec

Kuria Diecezjalna zwróciła się pismem do Kurii Metropolitalnej w Krakowie oraz Diecezjalnej w Opolu i Częstochowie o odstąpienie pewnej liczby kart wstępu na uroczystości papieskie w Krakowie, Częstochowie i Górze Św. Anny³⁸. Były one przeznaczone dla tych członków Kościelnej Służby Porządkowej w Katowicach, którzy pełnili swoje obowiązki z daleka od miejsca uroczystości papieskich (parkingi, trasy dojazdowe i dojścia).

W tym dniu na lotnisku pracowali społecznie wierni z dekanatu bieruńskiego.

8 czerwiec

W Warszawie w siedzibie Sekretariatu Episkopatu Polski odbyło się kolejne spotkanie przedstawicieli komitetów diecezjalnych przygotowujących II pielgrzymkę Ojca Św. do ojczyzny. Obradom przewodniczył ks. bp Bronisław Dąbrowski, a uczestniczyli z diecezji katowickiej księża B. Woźnica i W. Skworec.

W tym dniu Kuria Diecezjalna wystąpiła z pismem do Sekretariatu Episkopatu Polski o załatwienie przepustek dla samochodów Biskupa Katowickiego i Biskupów Sufraganów, aby w czasie wizyty papieskiej mogli się swobodnie poruszać w miejscach papieskich uroczystości.

Na lotnisku Muchowiec pracują zarówno przedsiębiorstwa państwowe, którym zlecono wykonanie prac oraz wierni, którzy pracą społeczną pragną przyczynić się do przygotowania godnego przyjęcia Ojca Świętego Jana Pawła II. W tym dniu pracowali na lotnisku wierni z pobliskiego dekanatu mikołowskiego.

9 czerwiec

Kuria Diecezjalna w Katowicach występuje z pismem do Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych w Katowicach z zamówieniem na 180 mb kątowników do wykonania ram na krzyż papieski.

Na lotnisku pracują społecznie wierni z dekanatu piekarskiego.

³⁷ AKD — VD II — 727/83.

³⁸ AKD — VD II — 731/83.

10 czerwiec

Odbyło się spotkanie Komisji d/s Bezpieczeństwa.

Na lotnisku Muchowiec pomagali społecznie wierni z dekanatu chorzowskiego.

11 czerwiec

Biskup Ordynariusz wydaje Komunikat nr 5 „w sprawie przygotowania na przyjazd Ojca Św. Jana Pawła II do Katowic”. Komunikat akcentował ważność i pierwszeństwo przygotowania wewnętrznego. Zarządził w dniach od 13-15 VI 1983 r. triduum w każdej parafii. Zachęcał, aby każdy, kto przybędzie na spotkanie z Ojcem Św., był pojednany z Bogiem w sakramencie pokuty. Polecono w „Komunikacie”, aby radość z przybycia Ojca Św. znalazła swój wyraz zewnętrzny w bogatej dekoracji domów i okien mieszkań oraz w 10 minutowym biciu dzwonów w każdej parafii w dniu 20 VI 1983 r. o godz. 17.00.

Komunikat zachęcał ponownie do organizowania pielgrzymek pieszych, gdyż jak przewidywano, środki komunikacji nie będą mogły przywieźć do Katowic wszystkich chętnych. Powiadomiono również wiernych, że w nocy z dnia 19 na 20 czerwca kościoły Katowic będą otwarte dla pielgrzymów.

Komunikat zawierał apel o postawę godną chrześcijan w dniach pobytu Ojca Św., o „atmosferę godną narodu o tysiącletniej tradycji chrześcijańskiej”³⁹.

Wydano w tym dniu „Uwagi porządkowe dla księży”⁴⁰ oraz zwołano kolejne spotkanie księży należących do Kościelnej Służby Porządkowej.

Zapowiedziano spotkanie księży rozdających na lotnisku Komunię Św. Wyznaczono ostateczny termin (15 czerwca) dostarczenia ławek na lotnisko oraz sztandarów i chorągwi, potrzebnych do dekoracji ołtarza papieskiego.

W tym dniu na lotnisku przy pracach przygotowawczych pracowali wierni z dekanatu świętochłowskiego.

Po południu odbyło się spotkanie przedstawicieli Komendy Wojewódzkiej MO w Katowicach ze stroną kościelną w sprawie przygotowania i zabezpieczenia katedry na dzień pobytu Ojca Świętego.

13 czerwiec

Urząd Wojewódzki w Katowicach. W tym dniu nastąpiło podpisanie ustaleń w sprawie kosztów robót związanych z przygotowaniem wizyty Papieża Jana Pawła II w Katowicach w dniu 20 VI 1983 r.⁴¹ Ustalenia podpisali ze strony władz państwowych wojewoda katowicki R. Paszkowski, a ze strony kościelnej ordynariusz katowicki dr Herbert Bednorz. W spotkaniu uczestniczył także przewodniczący WRN w Katowicach, prof. Z. Messner.

³⁹ AKD — VD II — 739/83.

⁴⁰ AKD — VD II — 740/83.

⁴¹ AKD — VD II — 768/83.

14 czerwiec

Biskup Ordynariusz kieruje w tym dniu pismo do przełożonych generalnych i prowincjalnych żeńskich zgromadzeń zakonnych z terenu diecezji katowickiej, aby zachęciły siostry do udziału w procesji z Obrazem Matki Boskiej Piekarskiej, która wyruszy dnia 20 czerwca 1983 roku z kościoła pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach na lotnisko — Muchowiec, miejsce spotkania z Janem Pawłem II⁴².

Na lotnisku trwają prace przygotowawcze. Oprócz ekip przedsiębiorstw państwowych pracowali wierni z dekanatu rudzkiego. Kończy się między innymi montaż i ustawianie barier dzielących obszar lotniska na sektory.

Księża z poszczególnych dekanatów, którzy zostali wytypowani do Kościelnej Służby Porządkowej, odbyli w tym dniu o godz. 14.00 kolejne spotkanie robocze. O godz. 16.00 księża, szefowie poszczególnych odcinków, spotkali się w rejonach działania z służbami porządkowymi.

15 czerwiec (środa)

Już tylko pięć dni do przygotowywanego i oczekiwanego spotkania z Ojcem Świętym na lotnisku Muchowiec w Katowicach.

W dniu tym odbyło się spotkanie przedstawicieli KW MO i Kurii Diecezjalnej w Katowicach. Wynikiem spotkania było podpisanie kompromisowego uzgodnienia w sprawie bezpieczeństwa pożarowego ołtarza. Podpisy pod uzgodnieniem złożyli płk Baranowski z KW MO i bp J. Zimniak, przewodniczący strony kościelnej w mieszanej Komisji d/s Bezpieczeństwa⁴³.

W kościele Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach odbyło się o godz. 17.00 spotkanie męskiej młodzieży oazowej i ministranckiej. Była to właściwa próba dla tych, którzy zostali wydelegowani z poszczególnych dekanatów do niesienia znaków eucharystycznych przed kapłanami rozdzielającymi na lotnisku Komunię Św. Po krótkim przeszkoleniu wszyscy zebrani przybyli na lotnisko, gdzie odbyła się próba połączona z wejściem do poszczególnych sektorów.

Mniej więcej o tej samej porze odbyło się na lotnisku spotkanie i próba delegacji, które miały złożyć Ojcu Św. dary w czasie liturgii. Wobec założenia veto co do planowanej liczby delegacji, zredukowano je do dwunastu.

Tego dnia minął termin dostarczania do Kurii Diecezjalnej sztandarów i chorągwi parafialnych, mających służyć do ozdobienia podstawy ołtarza papieskiego. Zakończono także zbieranie ławek dostarczonych z parafii do dwóch pierwszych sektorów, w których miały być miejsca siedzące.

Prace wykonywali w dniu 15 czerwca wierni z dekanatu kochłowskiego. Niezależnie od wyżej opisanych, trwają dalsze przygotowania techniczne. Kuria Diecezjalna w Katowicach wysłała w tym dniu kilka pism do różnych instytucji, między innymi w sprawie sprzedaży farby emulsyjnej i ftalowej oraz krawędziaków. Zwrócono się również do Katowickiego Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego w Katowicach o wypożyczenie na okres 1 tygodnia barakowozu, który będzie przeznaczony na urządzenie tymczasowej zakrystii Ojca Św. na lotnisku w Katowicach⁴⁴.

⁴² AKD — VD II — 745/83.

⁴³ AKD — teczka II VD II.

⁴⁴ AKD — VD II — 749/83.

16 czerwiec (czwartek)

O godz. 10.00 w gmachu Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach odbyło się spotkanie księży wyznaczonych do rozdzielania Komunii św. w czasie Mszy św., odprawianej na lotnisku w dniu 20 VI 1983 r. Godzinę później odbyły się ćwiczenia praktyczne wejścia do sektorów, aby jak najlepiej usprawnić rozdział Komunii św. w czasie Mszy św. poprzedzającej wizytę papieską.

Na lotnisku, przy katedrze i Kurii Diecezjalnej pracowali społecznie i ofiarnie wierni z dekanatu tyskiego.

Po południu przedstawiciele Kurii Diecezjalnej: ks. B. Woźnica i ks. W. Skworec, zgodnie z ustaleniem ogólnopolskim i poleceniem Biskupa Ordynariusza, udali się do studia telewizyjnego, aby wziąć udział, wraz z przedstawicielami służby ruchu drogowego KW MO w Katowicach, w nagraniu wspólnego programu informacyjnego, który został w dniu 18 VI 1983 r. (sobota) emitowany w programie lokalnym TV Katowice „Nasz dzień” o godz. 19.00.

Kuria Diecezjalna i w tym dniu prowadziła korespondencję z przedsiębiorstwami państwowymi włączonymi do przygotowania historycznej wizyty papieskiej w Katowicach.

17 czerwiec (piątek)

Przygotowania na lotnisku trwają. Odbywa się próba działania instalacji nagłaśniającej (obszar blisko 80 ha). Próba wypadła pozytywnie. Zakończono też instalację tablic informacyjnych w poszczególnych sektorach, dzięki którym zarówno kościelna Służba Porządkowa, jak i pielgrzymi przybywający na lotnisko mogli się łatwo orientować o sektorze, do którego mają kartę wstępu.

Do Kurii Diecezjalnej w Katowicach dostarczono 96 tys. egzemplarzy planu centrum Katowic, wykonane z okazji „wizyty — pielgrzymki Ojca Św. Jana Pawła II w Katowicach”. Wydawnictwo to zawierało także plan lotniska, numerację sektorów, kierunki dojścia itd. Jeszcze tego samego dnia plan znalazł się we wszystkich parafiach całej diecezji. Plan wykonało Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne w Katowicach.

Na lotnisku przy ostatnich pracach przygotowawczych pracowali wierni z dekanatu tarnogórskiego.

W Warszawie w Sekretariacie Episkopatu Polski odebrano dary papieskie dla diecezji katowickiej.

18 czerwiec (sobota)

Na dwa dni przed spotkaniem papieskim, Biskup Ordynariusz wydał „Komunikat nr 6” do odczytania wiernym w niedzielę, dnia 19 czerwca 1983 r. Zawierał on ponownie zachętę wiernych do modlitwy w intencji papieskiej wizyty, zachowania jej religijnego charakteru oraz wzywał wiernych raz jeszcze do udziału w papieskich uroczystościach. W komunikacie zachęcano wiernych do okazania zewnętrznego radości ze spotkania z Janem Pawłem II poprzez przyozdobienie domów i okien. Szczególny apel skierowano do mieszkańców Kato-

wic, a przede wszystkim do mieszkających na trasie przejazdu papieskiego z lotniska do katedry⁴⁵.

Nastąpił odbiór techniczny ołtarza papieskiego i całego lotniska. W tym dniu pracowali przy ostatnich pracach przygotowawczych i porządkowych wieśni z dekanatu dębieńskiego.

W programie religijnym poprzedzającym uroczystości papieskie na lotnisku przewidywano m.in. odtworzenie z taśmy magnetofonowej dwóch utworów religijnych: Ballady o Matce Boskiej Częstochowskiej i Ballady o Matce Boskiej Piekarskiej. Wobec tego zamiaru Kuria Diecezjalna w Katowicach wystosowała pismo do Okręgowego Urzędu Kontroli Prasy i Wydawnictw w Katowicach z prośbą o udzielenie zezwolenia na odtworzenie tych utworów⁴⁶.

Równocześnie, wobec konieczności szybkiego demontażu ołtarza papieskiego po uroczystościach i przywrócenia lotniska do pierwotnego stanu, wystosowano pismo do księży dziekanów o przystanie z parafii ochotników do pracy przy rozbiórce ołtarza i sprzątaniu lotniska⁴⁷. W innym piśmie informowano księży dziekanów o możliwości uzyskania budulca pochodzącego z rozbiórki ołtarza i podium. W piśmie zaznaczono, że „pierwszeństwo będą miały parafie budujące nowe kościoły”⁴⁸.

19 czerwiec

Niedziela poprzedza historyczny dzień wizyty Ojca świętego Jana Pawła II na Śląskiej Ziemi.

Mimo dnia świątecznego, po południu trwają ostatnie prace uzupełniające. Przyozdabia się krzyż papieski, podtrzymujący całą konstrukcję ołtarza, żywymi kwiatami i jedliną. Zaplecze ołtarza zakrywa się biało-żółtą materią. Ustawia się tron papieski, ołtarz (przygotowany do bazyliki w Piekarach Śląskich), ambonę i sedilia.

Nocą straż pożarna zakłada liny na trasie przejazdu papieskiego wzdłuż ulic: Górnośląskiej, Powstańców i Francuskiej.

Do Katowic zaczęli przybywać zaproszeni goście i pielgrzymi. Dostojnicy kościelni zamieszkali w gmachu Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.

20 czerwiec (poniedziałek)

Nadszedł wreszcie długo oczekiwany dzień, poprzedzony ponad dwumiesięcznymi przygotowaniem. Od strony organizacyjnej wszystko zostało przygotowane. Jednak od samego rana bardzo niepewna pogoda.

Do Katowic przybywają dalsi goście: kardynałowie, biskupi, księża. Ze wszystkich stron Śląska, a także z diecezji ościennych zaczynają przybywać pielgrzymi. Powoli, z godziny na godzinę gęstnieją tłumy wypełniające sektory.

Od wczesnych godzin rannych na trasach przejść, na parkingach, na skrzyżowaniach dróg, na lotnisku i w poszczególnych sektorach działają Kościelne

⁴⁵ AKD — VD II — 755/83.

⁴⁶ AKD — VD II — 754/83.

⁴⁷ AKD — VD II — 756/83.

⁴⁸ AKD — VD II — 758/83.

Służby Porządkowe oznaczone żółtymi czapkami. W sumie w tym dniu w Kościelnej Służbie Porządkowej działało ponad 12 tys. mężczyzn — ochotników oraz kilkuset księży, w tym także alumni i klerycy Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach wraz z alumnami Wyższego Seminarium Duchownego OO. Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach.

O godzinie 12.00 z kościoła św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach wyrusza w stronę lotniska procesja z Obrazem Matki Boskiej Piekarskiej, wychodzącej na spotkanie z Papieżem. Towarzyszą jej zastępy sióstr zakonnych i gromady ministrantów oraz nieprzeliczone rzesze wiernych. Na lotnisku trwa czuwanie modlitewne przed spotkaniem z Ojcem Świętym. Przed południem zaczyna padać. Następnie burza. Później będzie jeszcze druga i trzecia.

Kilka minut po godzinie 15.00 z gmachu Wyższego Seminarium Duchownego, specjalnym autokarem, bez zapowiedzianego pilota, który nie przybył, na lotnisko wyjeżdżają obecni w Katowicach Kardynałowie i Biskupi.

Punktualnie, zgodnie z wcześniej ustalonym planem, o godz. 15.30 rozpoczyna się celebrowanie Mszy św. Koncelebrze księży diecezji katowickiej, obchodzących w 1983 r. swój złoty i srebrny jubileusz kapłaństwa, przewodniczy kardynał J. Król z Filadelfii.

O godzinie 17.21, przy niesłabnących wiwatach tłumu wiernych obliczanego na 1,5 miliona osób, na lotnisku w Katowicach wylądował helikopter wiozący Ojca Świętego. Dostojnego Gościa powitali Biskup Katowicki wraz z Biskupami Sufraganami i gronem najbliższych współpracowników oraz śląska rodzina. W imieniu władz państwowych Ojca Świętego witali: wojewoda katowicki, gen. dyw. pilot R. Paszkowski, przewodniczący WRN w Katowicach, prof. Z. Messner oraz prezydent miasta Katowic, E. Mecha.

Ojciec Święty wraz z Biskupem Ordynariuszem udał się na przejazd wzdłuż sektorów. Po powrocie wszedł na szczyt ołtarza i po powitaniach rozpoczął celebrowanie nabożeństwa maryjnego wg ustalonego planu. Po wygłoszeniu homilii, przerywanej wielokrotnie huraganowymi oklaskami, przyjął dary ołtarza. Następnie Ojciec Święty ulicami: Górnośląską, Francuską i Powstańców przejechał do katedry Chrystusa Króla w Katowicach, gdzie zgromadziła się rzesza inwalidów pracy i grupa głuchoniemych. Tam Papież wysłuchał kompozycji muzycznej W. Kilara „Victoria”. Krótco po godzinie 20.30 Jan Paweł II udał się tą samą trasą z powrotem na lotnisko.

To, co działo się na lotnisku, było transmitowane do katedry, a przebieg spotkania w katedrze był transmitowany na lotnisko, gdzie pozostała większość pielgrzymów. W tej sytuacji Ojciec Święty, mimo zmęczenia i późnej pory, wbrew oporom służb bezpieczeństwa, wszedł raz jeszcze na szczyt ołtarza i pożegnał zgromadzonych. Ostatnie słowa papieskie, błogosławieństwo i Jan Paweł II zszedł do stojącego nieopodal helikoptera, by odlecieć do Częstochowy. Było po godzinie 21.00.

Zgromadzeni na lotnisku powoli rozeszli się. Mimo zmęczenia, wracali radośni i szczęśliwi. Tego wieczora i tej nocy, na wszystkich drogach Śląska można było spotkać pielgrzymów wracających ze spotkania z Piotrem naszych czasów, Janem Pawłem II, który przybył, aby umocnić swoich braci w wierze, miłości i nadziei.

WYKAZ SKRÓTÓW

AKD	— Archiwum Kurii Diecezjalnej w Katowicach
DOKP	— Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych
GUKPPiW	— Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk
KSP	— Kościelna Służba Porządkowa
KW MO	— Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej
mb	— metr bieżący
PKP	— Polskie Koleje Państwowe
PKS	— Państwowa Komunikacja Samochodowa
PRiTV	— Polskie Radio i Telewizja
PZU	— Państwowy Zakład Ubezpieczeń
UM	— Urząd Miejski
USA	— Stany Zjednoczone Ameryki Północnej
UW	— Urząd Wojewódzki
WPHW	— Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu Wewnętrznego
WPK	— Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne
WRN	— Wojewódzka Rada Narodowa
WSSD	— Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Katowicach
ZOZ	— Zespół Opieki Zdrowotnej